

nam quando religio adeo universalis est, ut per universam Ecclesiam per varias regiones sit dispersa, et ideo est in varias provincias divisa, non possunt commode omnes religiosi dispensatione indigentes, ad Generalem recursum habere; sed necessarium fuit hanc potestatem Provincialibus communicare. Quæ ratio suo etiam modo, licet non tam urgente, locum habet in Prælati conventualibus, quia necessitas dispensationis sæpe potest esse urgens, et præsentanea, vel quasi quotidiana, et ideo non debuit pendere semper a Provinciali, qui interdum et diu et longe absens est. Accedit quod hæc potestas dispensandi sæpe est necessaria ad bonum spirituale subditorum; religiosi autem sicut ratione status ad majorem perfectionem spiritualem obligantur, ita per hæc auxilia debent et frequentius et facilius adjuvari; est ergo valde consentaneum huic statui, ut Prælati etiam locales hanc habeant potestatem, ut, sicut tenentur non tantum salutem, sed etiam perfectionem subditorum procurare, ita etiam possint modis omnibus illos juvare. Et ideo non repugnat, nec est ullum inconveniens quod hæc potestas, etiam in ordine ad eundem actum seu effectum, sit in multis Prælati subordinatis inter se, et sub uno Summo Pontifice; tum quia potuit sine dubio hoc modo ab eodem Pontifice concedi; tum etiam quia tota illa ordinatur ad majus bonum et ædificationem religiosorum, et in ea servatur ordo, ut, quatenus est in inferiori, semper a superiore dependeat, ut mox dicemus; et ita servatur pluralitas sine confusione.

14. *Hæc potestas cuique Prælati cum proportionem competit.* — Deinde vero assignatur in prædicta assertionem communis regula ad cognoscendum gradum, seu quantitatem hujus potestatis in unoquoque ex dictis Prælati, quæ dicitur esse vel jus commune, vel speciale religionis; illam vero regulam ita intelligendam censeo ut, quantum est ex vi juris communis, in quolibet illorum sit potestas dispensandi in casibus Episcopaliibus, juxta principium generale supra positum et explicatum c. præced., a n. 1 usque ad 9. Ratio est quia jus commune nulli istorum Prælatorum limitat hanc potestatem; ergo, quantum est ex vi ejus, in nullo eorum diminuta est. Præsertim, quia si in aliquibus est diminuta, maxime in conventualibus Prælati; at jus commune potius his concedit quiddam concedit regularibus Prælati, quia (ut n. 2 dixi) de his tantum fere semper loquitur, et ex vi juris communis nihil pertinens ad

hoc genus potestatis, his inferioribus Prælati ademptum est. Relinquitur ergo ut limitatio talis potestatis, si quæ fuerit in his Prælati, ex jure speciali uniuscujusque religionis sumenda sit.

15. Unde hanc regulam, pro concessionem dictæ potestatis ex vi juris specialis, constituo, unumquemque Prælatum regularem posse dispensare cum suis subditis, in omnibus quæ in regula reservata non sunt superiori Prælati, ita ut quiddam non est prohibitum, censeatur concessum. Probat, quia ex vi Prælationis habet unusquisque Prælati hanc potestatem; ergo unusquisque habet totam, quæ in tali religione invenitur respectu subditorum, nisi prohibeatur jure speciali, quia nullum aliud principium excogitari potest unde limitetur. Dices, in Societate potius contrariam regulam servari, juxta quamdam Bullam Gregorii XIII, quia nullus inferior Prælati sub Generali censeatur posse dispensare, nisi quatenus sibi concessum est, ita ut quiddam non est concessum, censeatur prohibitum, et non e contrario, quiddam non est prohibitum, censeatur concessum. Respondetur, imprimis hic nos non agere de speciali instituto Societatis, de quo infra toto tract. 10, sed de communi ratione Prælatorum regularium. Deinde dicimus id non esse alienum a nostra regula; nam, si in Societate id servatur, illud est propter speciale jus, quod declarat esse prohibitum quiddam non est concessum. De quo, an ita universaliter accipiendum sit, vel quomodo sit intelligendum, infra suo loco dicam in citato tractatu, libro decimo, cap. quinto.

16. Tandem, ut melius possit dicta regula ad omnia instituta applicari, animadvertendum occurrit, hanc potestatem dupliciter convenire posse unicuique religioni exemptæ. Primo, ex vi muneris talis Prælati, habentis respectu suorum subditorum non tantum vices Parochi, sed etiam Episcopi; et quantum ad hoc genus potestatis maxime procedit regula posita, ut sufficienter confirmatur ex proxime dictis numero præcedenti, et ex supra generatim tractatis c. 12, de jurisdictione quasi Episcopali horum Prælatorum. Alio modo potest convenire hæc potestas ex specialibus privilegiis vel indultis, sive directe concessis tali religioni, sive per communicationem cum aliis; et quoad talem potestatem, licet regula dicta, bene intellecta et applicata, locum etiam habeat, tamen modus indulti et concessionis maxime considerandus est. Nam,

CAPUT XIV.

QUÆ PERSONÆ A PRÆLATIS RELIGIOSIS DISPENSARI QUEANT.

1. *Sex personarum genera in hac questione. — Expediuntur tria posteriora genera personarum.* — Ultimum punctum supra propositum, c. 12, n. 5, fuit de personis quæ per hanc potestatem possunt dispensari. Et de tribus generibus personarum potest dubitari, scilicet de ipsismet Prælati utentibus tali potestate, de novitiis, et de secularibus, aliquo extrinseco modo (ut sic dicam) religioni conjunctis, ut sunt familiares, servientes, et similes. Nam præter hæc tria genera solum relinquuntur alia tria, scilicet, religiosi professi ejusdem religionis subditi; religiosi ejusdem etiam professionis, non tamen subditi; et omnes alii externi nullo modo religioni conjuncti, sive seculares sint, sive religiosi alterius religionis.

De hoc autem triplici posteriori genere nulla est quæstio; nam, quod attinet ad religiosos professos ejusdem religionis, constat illos esse quasi propria subjecta (ut sic dicam) circa quæ potestas hæc versatur, nam propter illos datur hujusmodi potestas; cum illis ergo omnibus potest dispensare Prælati religionis, per se loquendo, seu nisi in ipso indulto fiat peculiaris restrictio, quæ raro vel nunquam fit. De aliis religiosis ejusdem professionis, non tamen subditis, est contraria regula certa, scilicet, non posse religiosum non subditum dispensari a Prælati non suo. Ratio est clara, quia dispensatio hæc est actus jurisdictionis, quæ non versatur circa non subditum. Et quamvis interdum contingat, potestatem dispensandi concedi erga eos, qui alias non sunt subditi, quia per privilegium fiunt subditi quoad illum actum, vel quia tunc non conceditur jurisdictio, sed nudum ministerium; licet hoc (inquam) fieri possit, et interdum fiat, tamen ex ordinario jure religionum, tam communi quam speciali, certum est non ita fieri, quia esset contra debitum ordinem, et quia pareret confusionem potius quam ædificationem. Item, quia religiosi possunt facile habere recursum ad suos proprios Prælatos, et Prælati debent agnoscere vultum peccatoris sui; ergo supervacaneum et inopinatum esset, si unusquisque religiosus posset dispensari a quolibet Prælati suæ religionis, etiam non suo. Denique, ob hanc rationem non potest inferior Prælati dispensare cum

si verba Pontificis generalia sunt, scilicet concedendi tali religioni vel Prælati ejus potestatem dispensandi in hac vel illa re, et per aliud indultum, vel per regulam religionis non limitantur, tunc optime procedit regula posita, quia illa potestas in omnibus invenitur, quibus specialiter non prohibetur. Si autem verba indulti sunt specialia, quia nimirum solum diriguntur ad Generales vel ad Provinciales, tunc potius habet locum altera regula, scilicet, inferiores Prælatos solum posse in eo genere, id quod sibi a superioribus fuerit concessum; nam cum alibi datum non sit, ex natura rei est ipsis prohibitum, quamdiu non est concessum, et hoc modo etiam hic casus ad prædictam regulam reducitur; nam illamet specialis concessio et est jus speciale talis religionis, et est virtualis quædam prohibitio respectu inferiorum. Dico autem semper respectu inferiorum, quia respectu superiorum nunquam censeo illam limitationem admittendam, nisi exprimatur; quamvis enim indultum vel regula tantum diceret: Omnes Guardiani, vel Piores, vel denique conventuales Prælati, quomodocumque nominentur, hoc possint dispensare, nihilominus Provinciales et superiores Prælati non sunt censendi exclusi ab ea concessione et potestate; quia sub particulari semper includitur universalis Prælati; sicut sub nomine proprii sacerdotis comprehenditur Episcopus quoad habendam potestatem.

17. Dices: interdum inferior habet jus adjuvandum in aliqua causa, in qua non potest superior se intromittere, nisi fortasse per viam appellationis, vel in defectum alterius; ergo idem contingere potest in hac materia dispensationum. Respondetur imprimis, antecedens non habere locum in Prælati ordinariis, habentibus propriam curam spiritualem subditorum in utroque foro, ut sunt Prælati religionum. Deinde, in his dispensationibus multo minus esse id admittendum quam in aliis causis judicialibus, quia propinquius ordinantur ad spirituale bonum subditorum. Ac denique, ut id posset admitti, oporteret prohibitionem et denegationem esse expressam, quia multum exorbitaret ab ordinario jure. Supererat hic alia dubitatio, an Prælati habentes hanc potestatem possint illam delegare. Sed expediemus illam simul cum alia simili in cap. decimo quinto, a num. quarto.

suo Superiore, nec Prælati unius conventus cum Prælato alterius, neque unus Provincialis cum alio; ergo multo minus poterit unus Provincialis dispensare cum subditis alterius, vel e contra, et sic de cæteris. Statim autem occurrebat quæstio de religiosis hospitibus, an possint dispensari a superiore loci vel provincie in qua inveniuntur, propter actualem subjectionem quam videntur habere. Resolutio tamen est non posse, loquendo proprie de dispensatione prout distinguitur ab absoluteione; de quo postea num. 7 videbimus. Et ratio est, quia simpliciter non sunt subditi, et quia dispensatio obtineri potest a Prælato absenti. Et ita in simili declaratum est de clericis forensibus a Congregatione Cardinalium circa capitulum *Liceat*, quod est 6 de Reformat., in sess. 24 Concilii Tridentini.

2. Atque hinc facile constat, eandem regulam negativam veram et indubitam esse in ultimo genere personarum. Quia illæ non solum subjectæ non sunt, verum etiam nec conjunctæ aut unitæ tali religioni. Observare autem oportet, sermonem hic esse de potestate concessa religioni per modum jurisdictionis in foro exteriori, et in ordine ad externum regimen. Aliquando enim conceditur aliqua potestas dispensandi in ordine ad forum conscientie, et quasi annexa jurisdictioni in foro sacramentali, quæ sic concessa non ordinatur ad regimen religionis, sed ad ministeria circa salutem animarum, et in favorem pœnitentium. Et hoc posteriori modo conceditur interdum religiosis per sua privilegia potestas dispensandi cum externis vel in aliquibus votis, vel in aliquo impedimento affinitatis, vel quid simile. Sed quia hoc universale non est, unusquisque consulere debet sua privilegia, et satis cognitam habere potestatem sibi concessam. Quando autem potestas hujusmodi est, circa illum poterit exerceri, qui in foro pœnitentiæ fuerit subjectus, quia illa potestas, cum in ordine ad illud forum detur, illam subjectionem postulat, et non aliam.

3. *Expeditur jam quæstio circa primum genus, an Prælati secum dispensare valeant.* — Jam igitur circa priora tria genera personarum dubium imprimis est, an Prælati religionis possint secum ipse dispensare. Et ratio dubitandi oritur ex dictis, quia ipse non est sibi subjectus, neque habet in se jurisdictionem; ergo non potest secum dispensare. Confirmatur, quia semper esset suspecta et periculosa talis dispensatio; quia nemo recte potest in propria causa iudicium ferre. Denique,

hi Prælati semper habent superiorem ad quem recurrant, Conventualis ad Provinciale, Provincialis ad Generalem, et Generalis ad Papam; ergo non possunt ipsi secum dispensare; hæc enim ratione non possunt Episcopi secum dispensare, quia superiorem habent, juxta doctrinam Panormitani, in c. *Magnæ*, de Voto, de qua supra in materia de voto, lib. 6, cap. 11, dictum est. Propter hæc aliqui absolute negant hos Prælatos posse secum dispensare. Aliis vero hoc nimis onerosum videtur, quia non debent esse hi Prælati pejoris conditionis quam sint sui subditi; ergo, si subditus potest dispensari, verbi gratia, a Provinciali in aliquo casu, ergo etiam ipse Provincialis poterit dispensari per eandem potestatem Provincialis; alias gravius cum illo ageretur. Item, quia Prælati potest sibi concedere licentiam quam potest subdito dare, quia vix potest alio modo convenienter gubernari; ergo eadem ratione potest sibi concedere dispensationem quam subdito, quia non magis hoc repugnat quam illud, et utriusque necessitas frequenter ac moraliter occurrit.

4. *Non quæritur an requiratur distinctio inter dispensantem et dispensatum.* — *Proprius sensus quæstionis, an possit Prælati potestatem saltem delegare ut secum dispensetur.* — In hac quæstione difficultas esse potest de modo necessario ex parte actus dispensandi, an, scilicet, exerceri possit ab eodem circa seipsum. Quo sensu difficultas generalis est ad plures alias materias, de Legibus, de Voto, etc., in quibus sufficienter tractata est, citato c. 11, de Voto, et lib. 6 de Legib., c. 12, a n. 8; et ideo hic omittitur, quia vim non facimus in hoc, quod Prælati possint per seipsum secum dispensare, vel eligere aliquem cui committat dispensationem, hoc enim satis illi est, quamvis probabile sit, si per alium potest secum dispensare, in rigore etiam posse per seipsum; quia distinctio personarum non est de substantia dispensationis, sicut est de substantia sacramentalis absoluteionis, licet moraliter convenientius sit illud iudicium alteri committere, ut probat ratio dubitandi in principio facta. In alio ergo sensu intelligenda est dubitatio de potestate ipsa, an sit in Prælato ad hujusmodi dispensationem faciendam, sive per se, sive per commissionem suo confessorii factam.

5. In hoc ergo sensu dico imprimis, supremum Prælatum religionis posse secum dispensare, quia non esset sufficienter provisum, si deberet semper extra religionem quærere

remedium talis dispensationis, quod plane est contra intentionem Pontificum concedentium religioni hujusmodi facultates, seu privilegia et exemptiones, ut omnes ejus religiosi possint illis gaudere; non excipiunt autem Generalem; ergo illum etiam comprehendunt. Esset etiam id contra intentionem religionis, ad quam spectat habere debitam providentiam sui Prælati, non minus quam aliorum. Unde eo ipso quod religio committit Generali absolute et sine restrictione omnem potestatem suam quoad actus dispensandi, consequenter illam committit erga ipsummet. Posset tamen religio, ut existimo, existens tota in Capitulo generali, designare personam cui has vices respectu Generalis committat, ut postea etiam dicemus de absoluteione; et tunc non posset Generalis secum dispensare, sed a Commissario Capituli generalis, quia revera potestas principaliter est in tota religione, et ille modus utendi illa non habet repugnantiam neque indecentiam, imo potest esse conveniens. Quamdiu tamen religio non utitur hoc genere providentiæ circa suum supremum Prælatum, prout regulariter non utitur, talis potestas commissa censetur Generali propter rationem factam, et quia non est a nobis sine causa restringenda. Modus autem utendi illa potestate per se, vel per alium, si speciali lege religionis non præscribitur, consequenter etiam relinquatur, ut juxta rei naturam et prudentiam Prælati fiat.

6. Secundo, de inferioribus Prælatibus dicendum est, de illis non posse aliam generalem regulam assignari, nisi unumquemque in hoc dependere a suo superiore, juxta institutionem et usum suæ religionis; per se enim loquendo, pertinet talis dispensatio ad proximum Prælatum uniuscujusque; et in Prælatibus conventualibus ita existimo regulariter observari, nimirum a suis Provincialibus postulari debere hujusmodi dispensationes, vel ex facultate eorum habere designatum aliquem confessorum, vel licentiam eligendi illum, cui hæc potestas sit commissa; quod si ex usu religionis constiterit, Prælatibus inferioribus esse concessam hanc facultatem, id satis erit, nam consuetudo ostendit hanc esse voluntatem superioris Prælati, ut sæpe alias dixi. In Provincialibus autem, quamvis in rigore, considerata qualitate sui muneris, habeant eandem dependentiam a Generali, tamen frequentius non videtur servari tanta subordinatio inter hos Prælatos in multis religionibus; sed Provincialis censetur posse in sua provincia quid-

quid non est expresse reservatum Generali, juxta sua statuta. Unde, si statuta in hoc aliquid disponunt, illud servandum est; si autem nihil disponunt, videtur eo ipso commissa facultas ipsis Provincialibus, nisi ex consuetudine oppositum constet. Aliqui etiam probabile existimant, hos Prælatos posse jvari ad hanc dispensationem privilegio capitis ultimi, de Pœnit. et remiss.; licet illud privilegium extendatur ad hos Prælatos, ut dixi in 4 tom. tertiæ partis, disp. 27, sect. 2, tamen difficile est illud extendere ad hanc potestatem dispensandi, cum ibi solum concedatur facultas eligendi confessorum, qui confessor nec per se habet hanc potestatem ex vi muneris confessoris, nec in illo textu ei datur, cum solum de munere confessoris fiat mentio; maxime cum hæc dispensatio, de qua agimus, nullo modo sit annexa absoluteioni sacramentali, quia neque est prævia ad illam ex necessitate, ut est absolutio a censura, neque aliam connexionem necessariam cum illa habet.

7. *Hæc assertio procedit de propria dispensatione, non de simplici licentia, ubi ea locum habet.* — Est autem ultimo in hoc puncto advertendum, hæc omnia intelligi de dispensatione proprie dicta, quam in superioribus, c. 12, n. 45, distinximus a communi licentia; et ita proprie habent locum in dispensatione votorum, et præceptorum Ecclesiæ, et impedimentorum quæ ex illorum transgressione interdum contrahuntur, et præceptorum etiam religionis simpliciter prohibentium vel præcipientium aliquid; nam circa has materias versatur proprie dispensatio. At vero in aliis actibus, qui non prohibentur simpliciter fieri, sed licentia Prælati postulat ut recte fiant, non videtur dubitandum quin hi Prælati, etiam conventuales, possint hujusmodi licentias sibi concedere, quas aliis dare possunt, dummodo debita moderatione secum utantur, quam etiam circa alios observare tenentur. Probatur, quia hoc est moraliter necessarium juxta statum horum Prælatorum. Item, quia hujusmodi licentia non tam est actus jurisdictionis, quam cujusdam dominii; eo autem ipso quod Prælati relinquuntur in hac domo tanquam pater et superior illius, relinquuntur tanquam dominus suarum actionum, earum scilicet, quæ ad ordinarium modum talis vitæ pertinent, in cujus solet esse necessaria licentia Præpositi totius domus; ergo hoc ipso illi conceditur ut ipse possit sua facultate facere, quod alii possunt de ejus licentia efficere. Quod semper intelligitur, nisi aliquid ei spe-

cialiter prohibeatur, cujus licentiam sibi reservet superior Prælati.

8. *Explicatur deinde questio quoad secundum genus, an scilicet, novitii dispensari valeant. — Primum pronuntiatum, de dispensationibus ad tempus.* — In secundo puncto de novitiis, quod ad vota attinet, superius tractatum est; quod vero pertinet ad communes observantias vel præcepta religionis, in eis locum non habet, quia illi non obligantur in rigore his præceptis, et ita non indigent propria dispensatione; sed ut suæ religioni et probationi satisficiant, indigebunt licentia Prælati, quam certum est posse ab ipso dari, quamvis, ut recte fiat, prudens causa necessaria sit. Solum ergo potest dubitari de ecclesiasticis præceptis, aut de effectibus eorum. In quo agi potest vel de observantia et executione talium præceptorum pro tempore tantum illius anni probationis; vel de dispensatione aliqua perpetua et durabili. Priori modo, dicendum est posse Prælatum dispensare cum novitio in his, in quibus posset a suo Episcopo dispensari, ut in jejuniis, vel in audienda Missa, et similibus. Ratio est, quia pro illo tempore gaudent privilegio exemptionis, et quoad spiritualia sunt sub propria cura Prælatorum religionis; ergo hi Prælati possunt exercere circa illos jurisdictionem quasi Episcopalem, ad quam pertinet hæc dispensatio. Et confirmatur, quia hic modus dispensationis regulariter est necessarius, et in tali statu neque expedit, nec convenienter fieri potest ut novitius habeat recursum ad alium Prælatum, præter eum regularem, sub cujus disciplina vivit; ergo. Unde, si Prælati religionis ex propriis privilegiis majorem aliquam in hoc habet potestatem circa suos religiosos, etiam illam extendendam censeo ad novitios; quia, licet novitius in rigore non sit religiosus, et quoad odiosa non comprehendatur sub hac appellatione, nihilominus quoad gratias et favores comprehenditur, juxta communem doctrinam. Potestas autem dispensandi favorabilis est, et ideo ample interpretanda, licet dispensatio sit restringenda.

9. *Secundum pronuntiatum de dispensationibus in perpetuum.* — Posteriori autem modo dicendum est, Prælatum religionis non posse cum novitiis dispensare, scilicet, dispensationes perpetuas eis concedendo, quæ in eis durent, etiamsi postea non profiteantur, sed habitum relinquunt. Probatur, quia illi non sunt absolute et perpetui subditi. Item, quia esset irrationabilis dispensatio, quæ potius cedere

posset in nocuum religionis, quam in favorem. Denique, nullo jure vel privilegio talis potestas ostendi potest. Unde etiam colligo non posse novitium dispensari virtute privilegiorum religionis ad effectus perpetuos, seu permanentes in tali persona, etiamsi religionem relinquat; quia illa formaliter vel virtualiter est quædam dispensatio perpetua. Hujusmodi esse censeo dispensationem ad ordines suscipiendos, sive sit dispensatio in irregularitate, sive in interstitiis, sive in recipiendo ordines extra tempora; esto enim possit Prælati per privilegia cum suis religiosis in hujusmodi dispensare, non est extendenda illa potestas ad novitios, nisi in ipso indulto expressa mentio illorum fiat. Ratio est, quia, considerata materia talium privilegiorum, non potest prudenter ad novitios fieri extensio, cum tamen in rigore verborum sub religiosis non comprehendantur, ut per se constat. Assumptum declaratur, tum quia illa extensio non est accommodata statui novitii, ut sic, nam ille habet statum annum (ut sic dicam) et facile mutabilem, dispensatio autem fit ad rem perpetuam; tum etiam quia potestas super novitios solum conceditur ad spirituale regimen eorum pro tempore probationis, et consequenter solum extenditur ad ea quæ ad hunc finem sunt necessaria; hujusmodi autem dispensationes nihil solent ad illum finem referre; tum denique quia talis dispensatio posset interdum cedere in injuriam Episcopi, cui novitius, ut secularis, subjectus est quasi radicaliter, et erit etiam actualiter, si ad seculum revertatur, manebitque clericus secularis irregulariter ordinatus, sine licentia sui Episcopi, quod est inconveniens, et contra debitum ordinem; et ideo præsumendum non est Pontificem in hoc sensu concedere privilegia. Neque obstant privilegia quædam Sixti IV, quæ referuntur in Mari magno¹, et in lib. Montim. ordin., concessa Prædicatoribus et Minoribus, ut cum novitiis possint dispensare in quibusdam irregularitatibus; quia si illa comprehendunt novitios, ideo est quia illos expresse nominant; unde potius sumitur argumentum ab speciali, nimirum, quando expresse non nominantur, non comprehenduntur in hujusmodi privilegiis; quomodo autem illa privilegia intelligenda sint, alibi tractatum est. Et simile privilegium concessum est Societati a Paulo III.

10. *De tertio genere personarum in eodem n. 1.*

¹ Vide Emman. Roder., tom. 1, quæst. 24, art. 15.

In tertio puncto, de dispensatione cum extraneis familiaribus, vel servientibus religioni, pro regula habendum est, tunc solum extendi hanc facultatem ad has personas, quando in indulto fuerint expressæ. Quia neque in proprietate verborum sub religiosorum nomine comprehenduntur, neque etiam secundum aliquam extensionem, quæ in jure, vel in communi modo loquendi habeat aliquod fundamentum. Necessaria ergo est extensio, quæ ab ipso Pontifice fiat per expressa verba, de qua nihil dicere possumus ex jure communi, quia nullum est quod talem potestatem concedat. Consulenda ergo sunt particularia privilegia: hujusmodi autem est privilegium quod Eugenius IV concessit monachis S. Hieronymi, quo aliæ religiones per communicationem utuntur, scilicet, ut Prælati conventuales possint dispensare cum familiaribus monasteriorum in jejuniis ecclesiasticis, vel etiam ut diebus prohibitis possint ratione infirmitatis carnes et ova comedere, de consilio medici, vel etiam sine illo, si commode habere non possit; de quibus vide in Compendio Minorum, verb. *Jejunium*, § 7, et in Compendio Societatis, verb. *Dispensatio*, § 7.

CAPUT XV.

AN IN PRÆLATIS RELIGIOSORUM SIT POTESTAS TUM AD ABSOLVENDUM SUOS SUBDITOS A CULPIS NON RESERVATIS, TUM AD DELEGANDUM ALIIS TALEM POTESTATEM.

1. Quoniam in superioribus constituimus differentiam inter dispensationem et absolutionem, ideo, explicata in tribus proximis capitibus potestate dispensandi, necessarium est de potestate absolvendi in specie dicere. Duplex autem est absolutio, quæ ad præsens pertinere potest, scilicet, a peccatis, et a censuris vel poenis ecclesiasticis; nullum enim aliud spirituale vinculum excogitari potest, quod per absolutionem tollatur; nam, si quæ sunt alia, ut legum, irregularitatum, aut votorum, non tolluntur per absolutionem, sed per dispensationem. Duplex ergo hinc oritur questio principalis: una est de potestate absolvendi a peccatis in foro sacramentali; alia de potestate absolvendi a censuris.

2. *Prima assertio, de absolutione a peccatis indistincte.* — Circa priorem, multa in præsentis diei possent, nisi ex principiis positiss in 4 tomo, circa jurisdictionem fori sacramentalis, et ex dictis in superioribus de munere et

jurisdictione Prælatorum regularium, res esse satis nota; et ideo breviter applicabimus generalia principia ad hanc materiam, proponendo ea quæ in ipsa servanda sunt, tam circa peccata non reservata, in hoc et duobus capitibus sequentibus, quam circa reservata in c. 18 et 19. Primo ergo certum est habere Prælatos religionum ordinariam jurisdictionem ad absolvendum suos subditos religiosos a peccatis. Patet, quia sunt ordinarii pastores animarum suorum subditorum, et in eos translata est cura, quam Episcopi vel Parochi habent circa suos subditos seculares; ergo habent prædictam jurisdictionem ex vi sui muneris, quod est habere illam tanquam ordinariam. Denique hoc est per se notum ex usu, et institutione fere omnium religionum exemptarum, sequiturque necessario ad ipsam exemptionem, ut supra dictum est. Et ideo hic nihil agimus de religionibus non exemptis, nam illæ, sicut sunt sub jurisdictione Episcoporum, ab ipsis, vel per ipsos habere debent suos proprios sacerdotes, seu vicarios, a quibus absolvantur; vel si circa hoc habuerint aliqua specialia privilegia Pontificia, juxta illa debent quoad hanc partem seu jurisdictionem ab Episcopis gubernari.

3. *Secunda assertio. — Comparatio Generalis cum Papa, vel cum Archiepiscopo, in quo deficiat.* — Secundo est certum, hanc jurisdictionem esse in pluribus Prælatibus regularibus inter se subordinatis respectu ejusdem seu eorundem subditorum. Explicatur, nam Prælati conventuales habent hanc jurisdictionem circa religiosos sui conventus, et circa eosdem habet Provincialis eandem jurisdictionem de se æque immediatam quoad usum absolvendi subditos, si velit, independentem a voluntate Prælati conventualis, vel etiam ipso renuente. Et cum eadem proportione habet similem jurisdictionem Generalis in eosdem subditos totius religionis, seu ditionis suæ. Hoc etiam est certum ex præxi religionum, et ex intrinseca ratione talium munerum; omnes enim hi sunt proprii et ordinarii Pastores talium animarum magis vel minus universales; quæ universalitas non tollit prædictam immediationem quoad potestatem, sed ponit subordinationem inter dictos Prælatos, etiam in usu hujus potestatis, ita ut inferior pendeat a superiore, non vero e converso. Exemplum est in Parocho, Episcopo et Pontifice, qui omnes habent jurisdictionem immediatam dicto modo in hoc foro cum subordinatione. Unde Prælati conventuales solent Parochis compa-